

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
DRC

Contactpersoon

[Redacted]

Senior beleidsmedewerker

T

F

[Redacted]

Datum

14 maart 2014

Projectnaam

Hoorzitting VKC-VenJ
fraudebestrijding

Ons kenmerk

496331

minutes

Hoorzitting VKC-VenJ fraudebestrijding

Omschrijving

Hoorzitting VKC-VenJ fraudebestrijding

Op 6 maart werd door de VKC Veiligheid en Justitie in de Tweede Kamer een hoorzitting gehouden over de aanpak van fraude. Deze hoorzitting diende voor de Kamerleden vooral als voorbereiding op het nog te plannen plenaire debat over de rijksbrede aanpak van fraude. Deze nota dient ter informatie over de hoofdlijnen die tijdens de hoorzitting aan de orde zijn gekomen en de voorgestelde lijn in reactie daarop. De uitkomsten en inzichten zullen vanzelfsprekend worden meegenomen in het dossier voor het debat.

Genodigden

- [Redacted] College van procureurs-generaal OM
- [Redacted] FINEC nationale politie
- [Redacted] FIOD
- [Redacted] 'Burgerinitiatief één overheid'
- [Redacted] Fraudehelpdesk
- [Redacted] Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten
- [Redacted] OM
- [Redacted] VNO-NCW/MKB Nederland
- [Redacted] Radboud Universiteit Nijmegen
- [Redacted] Nyenrode
- [Redacted] PriceWaterhouseCoopers

Aanwezige Kamerleden

- mevr. T.M. Jadnanansing (PvdA, voorzitter)
- mevr. M.A. Berndszen-Jansen (D66)
- dhr. L.M.J.S. Helder (PVV)
- dhr. F. van Oosten (VVD)
- dhr. J. Recourt (PvdA)

A. Hoofdlijnen Hoorzitting VKC-VenJ

In de discussie tussen de experts en Kamerleden waren vier hoofdlijnen te onderscheiden:

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
DRC

Datum
14 maart 2014
Ons kenmerk
496331

1. Coördinatie/doorzettingsmacht bij fraudeaanpak: met name D66 – en in mindere mate de PvdA – lijkt op zoek naar een manier waarop de vermeende ‘verkokering bij ministeries kan worden doorbroken.’ Kamerlid Berndszen (D66) denkt daarbij aan een functionaris met doorzettingsmacht. In dit kader werd gerefereerd aan voorbeelden als de *National Fraud Authority* in het VK en de Belgische staatssecretaris voor fraudebestrijding.
 - ➔ Korte lijn van reactie voor in het nog te plannen debat over fraude: Doorbreken van verkokering en versterkte samenwerking is absoluut noodzakelijk voor betere fraude-aanpak en ter bevordering van optreden als “een overheid”. Dat is ook precies wat er Rijksbreed gebeurt. De instelling van de MC Fraude, de coördinerende rol van V&J daarbij en het in december gepresenteerde kabinetsbrede plan van aanpak bevat vrijwel alleen maar maatregelen die de ministeries gezamenlijk treffen. Ook op operationeel niveau is de integrale aanpak leidend: toezichthouders en handhavers besluiten in overleg met het OM over hoe er in een specifieke zaak wordt opgetreden. Formele doorzettingsmacht van een minister over andere collega’s in het kabinet, of van een specifieke functionaris, is staatsrechtelijk niet aan de orde in de Nederlandse verhoudingen en biedt ook geen meerwaarde boven wat nu reeds is ingericht. Ook in het VK kent men geen doorzettingsmacht. Over de precieze rol en bevoegdheden van de Belgische staatssecretaris voor fraudebestrijding is DGRR in contact met de Belgische collega’s.
2. Pleidooi [] voor meer concrete initiatieven waarin wordt samengewerkt als “een overheid”, onder verwijzing naar de manier waarop men nu samenwerkt in een aantal pilots in Amsterdam.
 - ➔ Lijn van reactie: Geheel mee eens. V&J maar ook andere departementen uit de MC steunen het Amsterdamse initiatief, verschillende diensten draaien momenteel volop mee in de pilots die samen met het burgerinitiatief zijn opgestart. Naast het Amsterdamse voorbeeld zijn er zijn tal van andere voorbeelden van multidisciplinaire samenwerking: in de RIEC’s wordt samengewerkt ter bestrijding van ondermijnende criminaliteit, de Infobox Crimineel Onverklaarbaar Vermogen combineert informatie van en voor verschillende diensten en het integrale afpakteam van Brabant behaalt goede resultaten met gecombineerde acties.
3. Geheimhouding en verschoningsrecht in fraudezaken: met name de VVD was geïnteresseerd in het pleidooi dat het OM hield om eens kritisch te kijken naar de reikwijdte van de geheimhouding en het daaraan gekoppelde verschoningsrecht in Nederland. Zo is dit ook gemeld in de kabinetsbrief Rijksbrede aanpak van fraude van 20 december jongstleden aan bod komt). [] kreeg ruimte om in het gesprek nog eens toe te lichten dat het OM in sommige zaken oploopt tegen een al te ruime interpretatie van het verschoningsrecht, wat werd bevestigd door de [] FIOD, []
 - ➔ Lijn van reactie: Dit thema ligt zeer gevoelig, niet alleen bij de beroepsgroepen (NOVA en KNB) maar ook bij de meeste

Kamerfracties, maar het is zeker de bedoeling de hier aan de orde zijnde knelpunten serieus te bekijken en naar mogelijke oplossingen te zoeken, in overleg met de beroepsgroepen. Het belang van het verschoningsrecht voor zover het gaat om de vrijheid voor een verdachte om bij een advocaat advies in te kunnen winnen over zijn rechtspositie staat niet ter discussie. Het is nu belangrijk om beter zicht te krijgen op de precieze problematiek en deze in eerste instantie te bespreken met de beroepsgroepen. Het OM heeft daartoe al een eerste initiatief genomen, DGRR blijft hierbij nauw betrokken

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
DRC

Datum
14 maart 2014

Ons kenmerk
496331

4. Aanpak van fraude tegen burgers en bedrijven (horizontale fraude): in het gesprek is door meerdere experts gewezen op enkele specifieke aandachtspunten bij de aanpak van fraude tegen burgers en bedrijven. Dit zou onvoldoende aandacht krijgen ten opzichte van fraude met overheidsgeld. Volgens [] (VNO-NCW), worden fraudepatronen nog niet goed genoeg herkend door de manier waarop de politie werkt, (volgens []) zouden aangiftes soms niet opgenomen worden waardoor slachtoffers beter de civielrechtelijke weg zouden kunnen bewandelen [] fraudehulpdesk). Ook de capaciteit en financiële deskundigheid bij de politie kwam als aandachtspunt naar voren.
- Lijn van reactie: de Kamer is recent geïnformeerd over resultaatafspraken die het OM met de politie maakte over het aantal fraudezaken dat de regionale eenheden dit jaar zullen oppakken. Landelijk worden ten minste 1.500 zaken aangepakt en is een totale capaciteit voor financieel-economische criminaliteit voorzien van 1.156 fte. Verder is V&J intensief in contact met zowel de Fraudehulpdesk als met VNO-NCW over verbetering van de fraude-aanpak.

Overige inbreng genodigden:

De genodigden brachten meer in het algemeen de volgende punten naar voren:

- [] (OM): Fraudebestrijding loont: het werkt normbevestigend, komt via schadevergoedingen ten goede aan burgers en opbrengsten van ontnemingen vloeien naar overheid. Men moet zich echter bewust zijn van de schaarsheid van strafrecht; door in te zetten van het strafrecht als optimum remedium wordt grootste effect bereikt. Verschoningsrecht is een groot goed maar wordt in de praktijk buiten haar oorspronkelijke grenzen ingevuld.
- [] (politie): Politie speelt vooral rol bij horizontale fraude en de FINEC-capaciteit zal daar fors worden vergroot. Gaat wel om FINEC-capaciteit in den brede, niet alleen maar fraude. Voor een effectieve aanpak van fraude is vooral preventie van belang. De markt moet hierin ook zelf maatregelen nemen.
- [] (FIOD): Een integrale aanpak van fraude is leidend; FIOD en OM willen naar een aanpak waarin niet wordt gefocust op incident maar op impact, waarbij strafrecht ten dienste moet staan van handhaving in het algemeen.
- [] (burgerinitiatief Eén Overheid): De overheid is te versplinterd en elk organisatieonderdeel ziet slechts een deel van het probleem. Er is sprake van een doorgeschooten interdepartementale belangenconcurrentie. Voorbeelden geven aan dat de overheid soms

- vroegtijdig in staat moet kunnen zijn om te detecteren dat ergens iets mis is, maar daar niet naar handelt (bijv. 3x een nieuw paspoort uitgeven in 1 jaar of 100 bedrijven ingeschreven op 1 adres).
- [] (Fraudehelpdesk): Aanpak is teveel dadergericht, te weinig focus op slachtoffers. Aangifte bij politie kan stuk beter.
 - [] (KMar): Aanpak identiteitsfraude is cruciaal bij voorkomen en bestrijden van andere vormen van fraude. Bij opsporing niet allen het spoor van het geld volgen, maar ook van de identiteit.
 - [] (Fraudehelpdesk): De aanpak van fraude moet zich niet alleen beperken tot verticale fraude maar moet zich uitbreiden naar horizontale fraude. Het doen van aangifte door slachtoffers van horizontale fraude wordt bemoeilijkt en een strafrechtelijke aanpak is niet effectief. Civielrechtelijke aanpak kan deze ruimte opvullen, al heeft dat eigenlijk alleen zin als de dader nog beschikt over vermogen.
 - [] (VNO-NCW/MKB): Fraude tegen bedrijven (horizontale fraude) moet meer aandacht krijgen in de fraudeaanpak. Brief van 20 december jl. over fraude met overheids geld is om die reden niet goed gevallen bij achterban.
 - [] [] De ontwikkeling van instrumentarium, aangegeven in de brief Rijksbrede aanpak fraude (d.d. 20 december) is positief. Ketenpartners moeten nu alleen echt aan de slag.
 - [] [] Fraudebestrijding is ook politiek probleem. Politieke en beleidsmatige belangen belemmeren effectiviteit en toezichthouders zijn niet onafhankelijk.
- [] (PWC): Het is van groot belang dat (uitvoerings)organisaties de bereidheid voelen om mee te werken aan fraudebestrijding. Privacy wordt vaak onterecht als excuus gebruikt om geen informatie te delen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
DRC

Datum
14 maart 2014
Ons kenmerk
496331